

Umíme správně psát název nemoci složený ze dvou jmen?

Bc. Viktorie Schödelbauerová

Oddělení jazykové kultury

Označování, na něž se zde zaměřujeme, je specifické tím, že vychází z vlastního jména osoby (nebo vlastních jmen osob), které teprve slouží jako východisko pro jiné pojmenování. Tomuto typu jmen se odborně říká eponyma. V lékařství došlo k velkému rozmachu užívání eponym na přelomu 19. a 20. století v souvislosti s pokrokem, který se v této době v lékařství odehrával. Pojmenování motivovaná jmény objevitelů, lékařů a výzkumníků byla v této době oblíbeným a běžným postupem a zároveň vyjadřovala i obvyklou formu společenského uznání. Problematickou stranou této praxe byla následná nejednotnost a nepřesnost v terminologii, v současné době je proto patrná tendence od eponym ustupovat a nahrazovat je přesnějšími a jednoznačnějšími názvy.

Norma se u těchto případů liší v závislosti na tom, zda jde o spojení dvou příjmení, která

pojmenovávají dvě různé osoby (jako je např. Guillainův-Barreův syndrom, či Churgův-Straussově syndrom), nebo zda se jedná o tzv. zdvojené příjmení, jež pojmenovává pouze jednu osobu.

Pokud se zaměříme na spojení dvou příjmení, která pojmenovávají dvě osoby, je zvykem skloňovat obě příjmení zvlášť, tedy Guillainův-Barréův syndrom, Guillainova-Barréova syndromu atd. Zároveň je vhodné v těchto případech užít mezi oběma jmény spojovník, který naznačuje jejich těsné souřadné spojení v jednotku sloužící jako termín. Tento zápis nalezneme i v lékařských slovnících, např. ve Velkém lékařském slovníku (2002) a v Praktickém slovníku medicíny (2004).

Poněkud odlišná je situace v případě, že se jedná o tzv. zdvojené příjmení (např. syndrom Louis Barové). Taková příjmení se mohou objevovat se spojovníkem (Ramsay-Huntův syn-

drom) i bez něj (syndrom Louis Barové). Pokud je spojovník užít, můžeme skloňovat obě části jména nebo pouze poslední část a rozhodujeme se obvykle na základě tradice. Tedy lze užít variantu Ramsayův-Huntův syndrom i Ramsay-Huntův syndrom. V případech bez spojovníku považujeme za vhodnější skloňování omezit pouze na poslední část příjmení (tedy pouze syndrom Louis Barové), aby se předešlo záměně s názvy, které se skládají z příjmení dvou osob, o nichž jsme se zmiňovali na začátku (syndrom Guillainův-Barréův), respektive aby došlo k formálnímu rozlišení mezi eponymy vzniklými ze dvou různých příjmení a eponymy vzniklými z jednoho zdvojeného příjmení.

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

Jazyková poradna Letenská 4, 118 51 Praha 1